

Justitiedepartementet

Statskontoret

Box 8110

104 20 STOCKHOLM

Uppdrag till Statskontoret att utvärdera ombildningen av polisen

Regeringens beslut

Regeringen ger Statskontoret i uppdrag att utvärdera ombildningen av Rikspolisstyrelsen, Statens kriminaltekniska laboratorium och de 21 polismyndigheterna till en sammanhållen myndighet. Utvärderingen ska göras i förhållande till de mål regeringen haft med reformen, att skapa bättre förutsättningar för ett förbättrat verksamhetsresultat och en högre kvalitet i polisens arbete.

Uppdraget ska delredovisas till regeringen senast den 1 oktober 2016 respektive den 1 oktober 2017 och slutredovisas senast den 1 oktober 2018.

Skälen för regeringens beslut

Ombildningen av polisen

Regeringen har under den gångna mandatperioden vidtagit ett stort antal åtgärder för att långsiktigt förbättra polisens arbete, bland annat genom specifika utvecklingsuppdrag, förändringar i regelverk för att underlätta arbetet och inte minst genom att kraftigt förstärka polisens resurser. En nödvändig förändring har också varit att undanröja organisatoriska hinder. Riksdagen godkände den 18 december 2012 regeringens förslag att Rikspolisstyrelsen och de 21 polismyndigheterna ska ombildas till en sammanhållen myndighet den 1 januari 2015. Regeringen beslutade den 20 december 2012 om direktiv för ombildningen och gav en särskild utredare i uppdrag att genomföra reformen under 2013 och 2014.

Rikspolisstyrelsen fick samtidigt i uppdrag att förbereda ombildningen till en sammanhållen myndighet genom att biträda den särskilda utredaren. För att göra det möjligt att senare följa upp och utvärdera reformen fick Rikspolisstyrelsen även i uppdrag att skapa en bas av

nyckeltal som gör det möjligt att mäta kvalitet, kostnadseffektivitet, flexibilitet och verksamhetsresultat före och efter reformen. I den delen av uppdraget skulle Rikspolisstyrelsen inhämta synpunkter från Statskontoret och Brottsförebyggande rådet (Brå) och ta hänsyn till resultatet av det uppdrag regeringen har gett till Brå att analysera och följa upp resultatet av regeringens satsning på polisen (Ju2012/2428/PO).

Den 10 december 2013 godkände riksdagen även regeringens förslag att Statens kriminaltekniska laboratorium ska ingå i den nya Polismyndigheten när myndigheten påbörjar sin verksamhet den 1 januari 2015.

Tidigare uppföljningar

Polisen är den sista av s.k. myndighetskoncerner att bilda en sammanhållen myndighet. Det finns därför mycket erfarenhet från uppföljningar av tidigare sammanslagningar, bl.a. från uppföljningar gjorda av Riksrevisionen, Statskontoret och myndigheterna själva.

Statskontoret har i sin rapport från 2010, När flera blir en – om nyttan med enmyndigheter, på ett övergripande plan följt upp hur verksamheterna i de nya enmyndigheterna har utvecklats i förhållande till regeringens avsikter med reformen. Statskontoret konstaterar i rapporten att enmyndighetsreformerna sällan har följts upp eller utvärderats på ett systematiskt sätt. Att en uppföljning görs är inte någon garanti för att förändringarna får avsedd effekt, men förutsättningarna ökar sannolikt för att regeringen eller Polismyndigheten vid behov ska kunna vidta åtgärder för att rätta till eventuella negativa konsekvenser av reformen.

Uppdraget

Ombildningen till en sammanhållen myndighet är en av de mest omfattande och komplexa organisationsförändringarna inom staten på många år. Det är därför av stor vikt att följa upp om förändringen haft avsedda effekter i förhållande till regeringens syfte och mål med reformen.

Statskontoret ska följaktligen utvärdera i vilken utsträckning ombildningen har skapat bättre förutsättningar för ett förbättrat verksamhetsresultat och en högre kvalitet i polisens arbete genom

- stärkt förmåga att ingripa mot brott och ordningsstörningar och att utreda brott i syfte att möjliggöra lagföring,
- tydligare ledning och större enhetlighet,
- mer effektivt resursutnyttjande och större flexibilitet, samt
- bättre tillgänglighet och kontakt med medborgarna

Det innebär bl.a. att analysera hur väl den nya organisationsstrukturen följer de utgångspunkter som uttrycks i regeringens direktiv (dir. 2012:129) samt huruvida de organisatoriska hinder som identifierades i Polisorganisationskommitténs betänkande (SOU 2012:13) har reducerats. De hinder som nämnts i betänkandet är avsaknad av helhetsansvar, överlappande befogenheter, bristande ledning och styrning, begränsningar i informationsutbytet, bristande flexibilitet och bristande strategisk samverkan.

Som en del i utvärderingen ingår därför att följa polisens resultat och göra en bedömning av ombildningens betydelse för resultatutvecklingen. Det är viktigt att analysen har ett helhetsperspektiv på verksamheten. Det är även viktigt att analysen inkluderar ett rättskedjeperspektiv och att polisens resultat relateras till effektiviteten i rättskedjan som helhet.

Analysen ska inkludera faktorer som påverkat resultatet såväl positivt som negativt. I den mån Statskontoret i de två delredovisningarna och i slutredovisningen identifierar faktorer som påverkar resultatet negativt, och som har med ombildningen att göra, ska Statskontoret även lämna förslag på vilka åtgärder som kan vidtas av regeringen eller Polismyndigheten för att minimera sådan negativ påverkan. Beskrivningen och analysen ska omfatta resultatutvecklingen på nationell nivå.

Avgränsningar och samarbeten

Riksdagen har, i enlighet med regeringens förslag, beslutat att Säkerhetspolisen ska ombildas till en fristående myndighet (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:JuU1, rskr. 2013/14:97). Säkerhetspolisens ombildning omfattas inte av uppdraget.

Uppdraget ska genomföras i nära dialog med Genomförandekommittén för den nya Polismyndigheten, med Rikspolisstyrelsen fram till utgången av 2014 och med den nya Polismyndigheten efter det. Statskontoret ska inhämta synpunkter från Brå, främst i de delar som rör resultatutvecklingen.

På regeringens vägnar

Beatrice Ask

Johan Norrman

Kopia till
Genomförandekommittén för nya Polismyndigheten Ju 2012:16
Rikspolisstyrelsen
Socialdepartementet, Enheten för statlig arbetsgivarpolitik